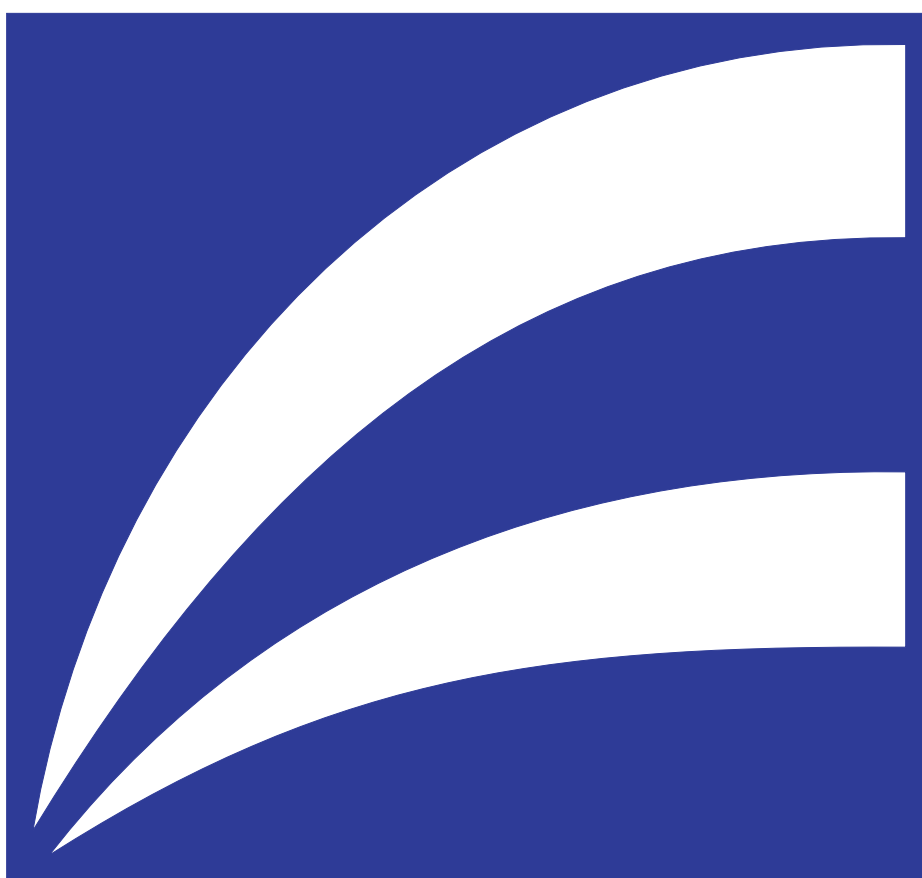

TRANSMITTERI

2/2006 No 78

Suomen Farmakologiyhdistyksen jäsenlehti
23. vuosikerta

SFY™

www.sfy.fi

SISÄLLYSLUETTELO

Puheenjohtajan palsta	3
Sihteerin palsta	4
Neuropharmacology - yesterday, today and tomorrow.....	5
Vuosikokouksen pöytäkirja.....	6
Vuosikertomus 2005	8
Poimintoja Suomen farmakologian historiasta - Osa III	10
Apurahat 2006.....	13
Kokouskalenteri	14
SFYn johtokunta	15

Julkaisija: Suomen Farmakologiyhdistys
 Toimitus: Tiedotussihteri Katriina Vuolteenaho
 Immunofarmakologian tutkimusryhmä
 Lääketieteen laitos
 33014 Tampereen yliopisto
 Puh: 03 - 3551 8856
 Fax: 03 - 3551 8082
 e-mail: katriina.vuolteenaho@uta.fi
www.sfy.fi

Aineisto seuraavaan Transmitteriin pyydetään toimittamaan 1.9.2006 mennessä

OVATKO YHTEYSTIETOSI MUUTTUNEET?

Tee osoitteenmuutos nettisivuillamme
tai ottamalla yhteyttä tiedotussihteriin.

SFY:n sähköpostilistalle liityt lähettämällä tyhjän
sähköpostiviestin otsikolla SFY-LISTA osoitteeseen
katriina.vuolteenaho@uta.fi.

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Tiede on kansainvälistä.
Kansainvälisyyttä pitää vaalia ja kehittää.
Mutta kansainvälisyys – mitä se on?

Mitä eurooppalaiset kollegamme tietävät Suomesta?

- Nokian kännykät?
(Vai olikohan se japanilainen tuotemerkki?)
- Joulupukin?
- Suomalaisen saunan ja Finlandia vodkan?
- Sibeliuksen?
- Metallimusiikin – Lordin, HIMin ja Nightwishin?
- Kalevalan ja Mika Waltarin Sinuhe egyptiläisen?
- Mika Häkkisen ja Janne Ahosen?
- Muumipeikon?

Ovatko poliitikkomme tai tieteentekijämme tällä listalla?

Vuosikokous, johtokunta ja farmakologian professorien kokous keskusteli kevään aikana yhdistyksen kansainvälisestä näkyvyydestä ja siitä, asettuuko SFY ehdolle järjestämään Euroopan farmakologikokousta vuonna 2012 (EPHAR 2012). EPHARin kokous järjestetään neljän vuoden välein, seuraavaksi Englannissa v. 2008. Harkinnan tuloksena tehtiin EPHARille ehdotus kokouksen järjestämisestä Tampere-talossa. Asiasta päätetään EPHARin edustajien kokouksessa, joka pidetään heinäkuussa Pekingissä IUPHARin kongressin yhteydessä. Olemme kovatasoisessa seurassa kisaamassa mm. Berliinin ja Ateenan kanssa. Esittelymateriaalia on valmisteltu yhdessä kongressitoimiston kanssa, ja sitä on nähtävissä myös SFY:n nettisivuilla (www.sfy.fi). Kun tämä Transmitteri kolahtaa postiluukustasi, EPHARin päätös on jo tiedossa. Toivon kovasti myönteistä päätöstä, mutta kävi niin tai näin, uskon, että jo ehdotuksen tekeminen ja SFY:n esitleminen EPHARin kokouksessa on omiaan lisäämään SFY:n kansainvälistä näkyvyyttä.

Kansainvälisyysnäkökulman vahvistamiseksi SFY ja Lääketutkimussäätiö saattoivat tänä vuonna myöntää matka-apurahan lähes 30 nuorelle tutkijalle, jotka ovat lähdössä esittämään omia tuloksiaan kansainvälisiin kokouksiin. Lämpimät onnittelut apurahan saajille ja parhaat kiitokset kannatusjäsenillemme, jotka tekivät tämän mahdolliseksi!

Lääketutkimussäätiö myönsi Orionin tunnustusapurahan farmakologian tutkimuksesta ja opetuksesta Eero Mervaalalle (ks. s. 13). Juuri julkistetun tiedon mukaan Eero on myös saanut nimityksen farmakologian professorin virkaan Kuopion yliopiston farmasian tiedekuntaan 1.8.2006 alkaen. Lämpimät onnittelut hienojen saavutusten johdosta!

Kuluneen lukuvuoden aikana meitä on puhuttanut myös tutkijakoulutus. Opetusministeriö antoi 13.6. päätöksen tutkijakoulujen rahoituksesta. Kaikki farmakologian alan tutkijakoulut (Farmasian tutkijakoulu, Lääkekehityksen tutkijakoulu ja Kliininen lääketutkimus, suunnittelu, suorittaminen ja kriittinen arviointi –tutkijakoulu) saivat lisärahoitusta vuosiksi 2007-2011. Lisäksi perustettiin uusi Suomen toksikologian tutkijakoulu. Parhaat kiitokset ja onnittelut tutkijakoulujen puuhamiehille ja -naisille hienosta työstä!

Aurinkoista ja rentouttavaa hyvin ansaittua kesälomaa!

Eeva Mäitala

SIHTEERIN PALSTA

Hyvät SFY:n jäsenet,

Yhdistys piti vuosikokouksensa 25.3.2006 Tampereella. Huolimatta kauniista kevättalvisesta päivästä paikalla oli 17 yhdistyksen jäsentä. Kokouksen pöytäkirja ja kokouksessa hyväksytyt vuoden 2005 toimintakertomus löytyvät tämän Transmitterin sivuilta. Ilahduttavaa on, että yhdistykseen hakeutuu uusia nuoria jäseniä, sillä vuosikokous hyväksyi yhdistykseen peräti 13 uutta jäsentä.

Vuosikokous valitsi myös Lääketutkimussäätiölle uuden johtokunnan. Uusina jäseninä Lääketutkimussäätiön johtokunnassa aloittavat Anne Lecklin ja Olli Oksala.

Samana päivänä kokoontui myös yhdistyksen johtokunta ja päätti yhdistyksen matka-apurahojen saajista (Transmitterin sivulla 13). On ilahduttavaa huomata että yhdistyksen jäsenet ahkerasti lähettävät tutkimustuloksiaan kansainvälisiin kokouksiin esille. Matka-apurahahakemuksia tulikin runsaasti, peräti 25 kappaletta. Yhdistys huomioi tänä vuonna pidettävän IUPHAR-kokouksen kuluvaan vuoden budjettia tehdessään ja tämän turvin peräti 17 hakijalle voitiin myöntää matka-apuraha. Johtokunta valitsi yhdistyksen edustajiksi IUPHARin 2006 yleiskokoukseen yhdistyksen puheenjohtajan Prof. Eeva Moilasen ja allekirjoittaneen.

Yhdistyksen johtokunta valitsi vuoden 2005 farmakologisen väitöskirjapalkinnon saajaksi FT Jarkko Venäläisen väitöskirjallaan "Characterization of prolyl oligopeptidase and its inhibition". Onnittelumme!

Huolimatta edessä olevasta aurinkoisesta kesästä, haluaisin vielä muistuttaa kaikkia SFY:n jäseniä siitä että toiminta jatkuu syksyn tullen. Syyskokous on 6.10.2006 Kuopiossa. Tieteellisen symposiumin aiheena on biokemiallinen neurofarmakologia. Laittakaahan päivämäärä jo kalenteriin! Tervetuloa sekä syyskokoukseen että sen yhteydessä järjestettävään tieteelliseen symposiumiin.

Kesäisin terveisin,

Hannu Kankaanranta
SFYn sihteeri
e-mail: hannu.kankaanranta@uta.fi

N EUROPHARMACOLOGY

– YESTERDAY, TODAY AND TOMORROW

(Celebrating 30 years of neuropharmacology teaching in Kuopio)

Dear Colleague

The autumn meeting of the Finnish Pharmacological Society will be held on the afternoon of October 6th 2006. The title of the symposium “Neuropharmacology – yesterday, today and tomorrow” relates to the fact that since 1976, the Department of Pharmacology & Toxicology of the University of Kuopio has arranged a course in Biochemical Neuropharmacology for its students and over these thirty years, the course name and study credits have remained unchanged (though the course contents have changed!). This year the course passes into retirement and to celebrate this event we have decided to arrange a special symposium in Kuopio, bringing together many of the teachers who have lectured in the course over the years. We are delighted that Prof. Alan Harvey will be able to attend; thirty years ago, shortly after completing his doctoral work, Alan braved the Finnish winter to come and teach Kuopio students about cholinergic neuropharmacology. He is now head of the Strathclyde Institute of Drug Research as well as being full professor in the Department of Physiology and Pharmacology and a world expert on the pharmacology of snake venoms.

We hope you will be able to come up to Kuopio and celebrate neuropharmacology and its teaching. The past thirty years have seen remarkable progress in neuropharmacology; who knows what the next thirty years will uncover?

Welcome to Kuopio
Ewen MacDonald

Provisional timetable

12.00-12.10 Welcome (Dean of the Faculty of Pharmacy, Prof. Jukka Mönkkönen)
 12.10-12.40 Emeritus Professor Liisa Ahtee (University of Helsinki)
 12.40-13.10 Emeritus Professor Leena Tuomisto (University of Kuopio)
 13.10-14.00 Professor Alan L. Harvey (University of Strathclyde, Scotland)
 14.00-14.30 Coffee Break
 14.30-15.00 Professor Pauli Ylitalo (University of Tampere)
 15.00-15.40 Professor Pekka T. Männistö (University of Helsinki)
 15.40-16.20 Professor Mika Scheinin (University of Turku)
 16.20-17.00 Professor Esa Korpi (University of Helsinki)
 17.00-17.15 Closing remarks Ewen MacDonald (University of Kuopio)
 17.15-17.30 Break
 17.30-18.30 General meeting of the Finnish Pharmacological Society (contains 2 x 10 min presentations – FaT Markus Forsberg; FT Jarkko Venäläinen)

After-Dinner speaker

Emeritus Professor Mauno M. Airaksinen (University of Kuopio)

VUOSIKOKOUKSEN PÖYTÄKIRJA

KOKOUSPÖYTÄKIRJA 1/2006

SUOMEN FARMAKOLOGIIYHDISTYKSEN 58. VUOSIKOKOUS

Aika: Lauantai 25.03.2006 klo 14.17 – 15.08.

Paikka: Tampere-talo, Sonaatti2, Tampere

Läsnä: 17 yhdistyksen jäsentä

1. Avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.17.

2. Kokouksen puheenjohtajan ja sihteerin valinta

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Eeva Moilanen ja sihteeriksi Hannu Kankaanranta

3. Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Puheenjohtaja totesi, että kokouskutsu oli lähetetty riittävän ajoissa tiedotuslehti Transmitterissa, joten kokous oli laillisesti koolle kutsuttu. Koska läsnä oli riittävästi jäseniä (puheenjohtaja + 16), kokous todettiin päätösvaltaiseksi (liite 1).

4. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin muutoksitta

5. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (Transmitteri 3/2005)

Pöytäkirja hyväksyttiin muutoksitta.

6. Tilinpäätös, vuosikertomus ja tilintarkastajien lausunto

Sihteeri kävi lyhyesti läpi johtokunnan laatiman vuosikertomuksen vuodelta 2005, joka hyväksyttiin liitteen 2 mukaisena. Rahastonhoitaja Riina Nieminen esitteli tuloslaskelman ja taseen vuodelta 2005 (liite 3) ja Pauli Ylitalo esitteli tilintarkastajien lausunnon (liite 4).

7. Tilinpäätöksen vahvistaminen ja vastuuvapauden myöntäminen hallitukselle ja muille vastuuvollisille

Vahvistettiin tilinpäätös ja myönnettiin vastuuvapaus johtokunnalle ja rahastonhoitajalle.

8. Lääketutkimussäätiön asiamiehen ja hallituksen jäsenien valinta

Vuosikokous valitsi erovuoroiset lääketutkimussäätiön hallituksen jäsenet Martti Törnwallin ja Marja-Leena Nurmisen jatkamaan toiseksi kaudeksi. Ilari Paakkarin ja Inge-Britt Lindenin tilalle valittiin Anne Lecklin ja Olli Oksala. Vuosikokous vahvisti lääketutkimussäätiön hallituksen kokoonpanon seuraavasti

Jäsen	Kausi	I / II kausi
Arja Rautio	2004-2007	II
Pekka Männistö	2004-2007	II
Anne Lecklin	2006-2009	I
Martti Törnwall	2006-2009	II
Marja-Leena Nurminen	2006-2009	II
Esa Korpi	2004-2007	I
Markku Koulu	2005-2008	II
Olli Oksala	2006-2009	I
Hannu Kankaanranta	2005-2008	II

9. Lääketutkimussäätiön tilintarkastajien ja varatilintarkastajien valinta

Lääketutkimussäätiön tilintarkastajiksi valittiin KHT Erkki Manner ja FL Erkki Solatunturi, varatilintarkastajiksi valittiin KHT Hannu Riippi ja dos. Pekka Rauhala.

10. Jäsenasiat

Suomen Farmakologiyhdistyksen uusiksi jäseniksi päätettiin hyväksyä seuraavat henkilöt: FT Mia Engström, FaT Aino Kankaanpää, PhD Steven LaForge, LL Tiina Levälampi, prov. Kati Mönkkönen, LL, farm yo Tuomas Peltonen, LL Jenni Peltonen, LK Heli Perttunen, prov. Marjo Piltonen, prov. Jaakko Puttonen, prov. Timo Sarajärvi, FM Tuire Tirkkonen, prov. Marjo Volotinen.

11. Ilmoitusasiat

Puheenjohtaja muistutti että yhdistyksen syyskokous on 6.10.2006 Kuopiossa ja tieteellisen symposiumin teemana on biokemiallinen neurofarmakologia. Seuraavan vuosikokouksen alustava päivämäärä on 15.-16.3.2007 tai 19.-20.4.2007 Tampereella ja tieteellisen symposiumin teemana on immunofarmakologia. Lisäksi muistutettiin kesäkuussa Helsingissä järjestettävästä Drug Research-kokouksesta ja Farmasian tutkijakoulukurssista.

12. Muut asiat

Puheenjohtaja esitti vuosikokousyleisölle kysymyksen, että haluaako SFY järjestää EPHARin kokouksen Suomessa v. 2012. Aloite sai yleisöltä kannatusta. Päätettiin jättää johtokunnan päätettäväksi tekeekö SFY esityksen EPHAR:ille kokouksen järjestämisestä Suomessa.

Puheenjohtaja muistutti kokousväkeä siitä, että SFY täyttää v. 2008 60 vuotta. Keskusteltiin juhlavuotteen valmistautumisesta ja merkkivuoden juhlistamisesta.

13. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.08.

Eeva Moilan

Eeva Moilanen
puheenjohtaja

Hannu Kankaanranta

Hannu Kankaanranta
sihteeri

Huom!
Vuosikertomus (liite 2) seuraavalla aukeamalla.
Muut pöytäkirjan liitteet saat tarvittaessa tiedotussihteeriltä.
Kts. yhteystiedot sivulta 2.

VUOSIKERTOMUS 2005

1. Johtokunta, virkailijat, tilintarkastajat

Yhdistyksen 57. toimikautena puheenjohtajana (toimikausi suluissa) toimi prof. Eeva Moilanen (2004-2006), varapuheenjohtajana FaT Ewen McDonald (2004-2006), ja sihteerinä dos. Hannu Kankaanranta (2004-2006). Heidän lisäksi johtokuntaan kuuluivat prof. Esa Korpi (2005-2007), prof. Pekka T. Männistö (2004-2006), prof. Ilari Paakkari (2003-2005), dos. Arja Rautio (2004-2006), FaT Minna Ruotsalainen (2003-2005), dos. Ullamari Pesonen (2005-2007) ja prof. Olavi Tokola (2003-2005). Rahastonhoitajana toimi prov. Riina Nieminen ja tiedotussihteerinä sekä Transmitterin toimittajana LL Katriina Vuolteenaho. Jäsenrekisteriä hoiti Tamperelainen Viestipaino OY. Tilintarkastajina toimivat prof. Pauli Ylitalo ja LL Pekka Eränkö ja varatilintarkastajina dos. Eero Mervaala ja prov. Päivi Aho.

2. Jäsenasiat

Toimintavuoden päättyessä SFY:een kuului 513 henkilöjäsentä, 11 kannattajajäsentä ja 4 kunniajäsentä. Yhdistykseen saapui toimintavuoden aikana kahdesti suruviesti. Keskuudestamme poistuivat yhdistyksen kunniajäsenet Professori Matti K Paasonen ja Professori Mauri J Mattila. Toimintavuoden aikana hyväksyttiin yhdistyksen uusiksi jäseniksi: LK Lauri Kangasaho, LK Tarja Mäkinen, LL, DI Tuomo Nieminen, LK Jouni Parkkonen, LK Erja-Leena Paukkeri FM Outi Sareila, Prov. Virpi Talman, FM Marjo Tampio, LL Olli Tenhunen, Prov. Timo Myöhänen, Prov. Kirsi Annola, FM Anne Heikkinen, FaT Anni-Maija Linden, FM Tommi Möykkynen, Fil. yo Pinja Ilmarinen, FM Niina Puustinen, FM Erik Vahtola, ETM Taru Pilvi ja LT Amir Snapir.

3. Kansainväliset yhteydet

Yhdistys on IUPHARin ja EPHARin jäsen. Puheenjohtaja Eeva Moilanen osallistui Euroopan Kliinisen Farmakologian yhteisjärjestön EACPT-kokoukseen Poznassa, Puolassa 25.-29.6.2005. Puheenjohtaja Eeva Moilanen osallistui kutsuttuna vieraana Tanskan farmakologiyhdistyksen 60-vuotisjuhlaan ja tieteelliseen juhlasymposiumiin 7.-8.12.2005. Tanskan farmakologiyhdistykselle luovutettiin SFY:n tervehdyksenä yhdistyksen viiri.

4. Lääketutkimussäätiö

Lääketutkimussäätiön hallitukseen kuuluivat vuonna 2005:

Jäsen	Kausi	I / II kausi
Ilari Paakkari, pj	2003-2006	II
Arja Rautio, varapj	2004-2007	II
Pekka Männistö	2004-2007	II
Inge-Britt Linden	2003-2006	II
Martti Törnwall	2003-2006	I
Marja-Leena Nurminen	2003-2006	I
Esa Korpi	2004-2007	I
Markku Koulu	2005-2008	II
Hannu Kankaanranta	2005-2008	II

Lääketutkimussäätiön tilintarkastajina toimivat KHT Erkki Manner ja FL Erkki Solatunturi, varatilintarkastajina KHT Jaakko Pohtio ja dos. Pekka Rauhala. Säätiön uudeksi asiamieheksi valittiin FT Ilkka Reenilä.

5. Yhdistyksen kokoukset

Johtokunnan ja virkailijoiden kokouksia pidettiin toimintavuoden aikana neljä. Toimintakauden aikana pidettiin kaksi yleiskokousta. Vuosikokous pidettiin 7.4.2005 Biomedicumissa, Helsingissä. Kokousohjelma julkaistiin Transmitterissa 1/2005, ja kokouspöytäkirja Transmitterissä 2/2005. Vuosikokoukseen osallistui 16 yhdistyksen jäsentä. Vuosikokouksen yhteydessä järjestettiin syöpälääkkeitä käsittelevä symposium. Symposiumin järjestämistä tuki Novartis.

SFY:n syyskokous järjestettiin 1.9.2005 Tuohilammella. Syyskokoukseen (kokouskutsu Transmitterissa 3/2005 ja pöytäkirja Transmitterissä 4/2005) osallistui 41 yhdistyksen jäsentä. Syyskokouksen yhteydessä järjestettyyn lääkekehitystä koskevaan tieteelliseen symposiumiin (1.-2.9.2005) osallistui n. 100 henkeä. Tieteellisen symposiumin järjestämistä tuki Orion.

Vuosikokouksen ja syyskokouksen yhteydessä järjestettyjen tieteellisten symposiumien ohjelmat tulevat tämän toimintakertomuksen liitteiksi.

Vuosikokoussymposiumiin liittyen yhdistys myönsi vuoden 2004 ansiokkaan väitöskirjan tunnustuspalkinnon LT Saku Sinkkoselle (Helsingin yliopisto, farmakologian osasto) väitöskirjasta Imaging and properties of extrasynaptic GABAA receptors in the brain. LT Saku Sinkkonen piti väitöskirjapalkinnon saajan luennon yhdistyksen syyskokoussymposiumissa.

Yhdistys jakoi keväällä matka-apurahoja yhteensä 3750 euron arvosta seuraavasti: Suvi Huuskonen (Turun yliopisto) 500 €, LK Jouni Parkkonen (Tampereen yliopisto) 500 €, LT Jarkko Piuholta (Oulun yliopisto) 500 €, Dos. Mikko Uusi-Oukari (Turun yliopisto) 500 €, LK Antti Väänänen (Helsingin yliopisto) 625 €, LK Tarja Mäkinen (Tampereen yliopisto) 500 €, Prov. Tiina Salonen (Tampereen yliopisto) 625 €.

6. Muu toiminta

SFY:n tiedotuslehti, Transmitteri, ilmestyi toimintakauden aikana 4 kertaa. Lehden toimittajana on toiminut Katriina Vuolteenaho. Suomen Farmakologiyhdistyksen tiedotuslehteä Transmitteria on julkaistu vuodesta 1984 lähtien. Tiedotussihteerin toimesta Transmitterin ulkoasua ja sisältöä on viime vuosina uudistettu. Pyrkimyksenä on ollut parantaa lehden luettavuutta. Lehden kannet painetaan nyt uudelle kevyemmälle, painoteknisesti nopeammin kuivuvalla ja edullisemmalle paperille, joka mahdollistaa myös neliväripainatuksen. Lehden aineisto on pyritty järjestämään entistä selkeämmin osastoihin. Vakiosivuille on annettu omat paikat ja mm. lehden toiseksi viimeiseltä sivulta löytyvät voimassaolevan SFYn johtokunnan yhteystiedot. Lehdessä tiedotetaan yhdistyksen toiminnasta, jatketaan tutkimusryhmien esittelysarjaa ja lehdestä 4/2005 lähtien on julkaistu "Poimintoja Suomen farmakologian historiasta" -sarjaa, jota toimittavat professorit Erik Klinge ja Pauli Ylitalo.

7. Talousasiat

Jäsenmaksu oli henkilöjäseniltä 20 € ja kannattajajäseniltä 800 €.

Vuosikokouksen vahvistamat tilinpäätös, tase ja jäljennös tilintarkastajien lausunnosta tulevat tämän toimintakertomuksen liitteiksi.

Tampereella, 20.2.2006

Vakuudeksi

Eeva Moilanen, puheenjohtaja

Hannu Kankaanranta, sihteeri

POIMINTOJA

SUOMEN FARMAKOLOGIAN HISTORIASTA

OSA III Transmitterin numeroissa 4/2005 ja 1/2006 on käsitelty Suomen farmakologian vaiheita Helsingin yliopiston lääketieteellisessä tiedekunnassa, jossa alan kehitys on alkanut yli 100 vuotta aikaisemmin kuin maamme nuoremmilla yliopistoissa. Tässä numerossa esitellään kahden lääketieteelliseen tiedekuntaan kuulumattoman helsinkiläisen akateemisen farmakologian toimintayksikön vaiheita. Eli vuorossa ovat 2004 perustetun farmasian tiedekunnan ja 1995 perustetun eläinlääketieteellisen tiedekunnan piirissä harjoitetun farmakologian vaiheet. Asioiden käsittely on entiseen tapaan tiivisteltyä ja poimintojenomaista. Tarkempia tietoja löytyy mm. kirjasta "50 Vuotta Suomalaista Farmakologiaa", jota on saatavissa Suomen Farmakologiyhdistyksen sihteeriltä.

Farmasian osalta mainittiin jo tämän kirjoitussarjan alussa, että ensimmäisen eli maahamme 1844 perustetun farmakologian oppituolin nimike oli farmakologian ja farmasian ylimääräinen professori. Vaikka nimikettä muutettiin jo 1857 siten, että sana farmasia jäi pois, sisällytettiin farmasian opetusvelvollisuus viranhaltijan tehtäviin aina vuoteen 1916 saakka. Niin kauan kuin kaikki lääkäreiden määräämät lääkkeet valmistettiin apteekeissa olikin hyvin perusteltavissa, että sama professori kantoi päävastuun sekä lääkäreiden että proviisoreiden kouluttamisesta. Käytännön työssä Pharmacopoea Fennica oli lääkärikuntaa ja apteekkihenkilökuntaa voimakkaasti yhdistävä tekijä. Kuvaavaa on myös, että vuosina 1849-1869 ilmestyi Finska Läkaresällskapetin toimittamana yhteinen lehti nimeltään "Notisblad för läkare och pharmaceuter". 1800-luvun jälkipuoliskolla kasvoivat kuitenkin paineet kokonaan farmasialle omistettavien opetusvirkojen perustamiseksi. Asia ei kuitenkaan lukuisista komiteamietinnöistä huolimatta liikahtanut ratkaisevasti ennen vuotta 1897, jolloin keisari Nikolai II antoi armollisen asetuksen farmaseutisesta opetus- ja tutkintotoimesta Suomessa. Tällä säädöksellä perustettiin kasvitieteen ja farmakognosian sekä fysiikan opettajien virat ynnä kemian assistentin toimi.

Farmasian opetuksen yhteydessä proviisoriopiskelijoille oli jo 1800-luvun lopulla annettu opetusta myrkyllisistä lääkkeistä ja muista myrkyistä, tosin ensisijaisesti analyttisessä tarkoituksessa. Omalla nimikkeellään farmakologian opetus käynnistyi kuitenkin vasta 1938, jolloin farmasian opetuksen laajan päivittämisen yhteydessä perustettiin farmakologian ylimääräinen opettajan toimi. Sen dosentitasoisen haltijan luentosarja käsitti 20 tuntia vuodessa. Seuraava merkittävä askel otettiin 1961, jolloin monet painavat syyt johtivat farmakologian ja lääkeaineiden biologisen standardisoimisen osaston perustamiseen silloiseen farmaseuttiseen laitokseen. Tanskassa ja Ruotsissa farmasian oppilaitoksissa oli jo toistakymmentä vuotta ollut farmakologian professori ja kokonaan biologiselle standardisoimiselle omistettu Pohjoismaisen Farmakopean neljäs osa oli juuri tullut voimaan.

Uuden osaston muodollisena esimiehenä toimi 1962-1968 farmakologian ja biologisen standardisoimisen dosentti, Lääketehtas Orioinin pääfarmakologi Joachim Albery. Tänä aikana alkoi farmakologian perusopetuksen asteittainen laajentaminen ja 1964 sitä alettiin antaa myös farmaseuttiopiskelijoille. Ensimmäiseen professorin virkaan, s.o. 1966 perustettuun farmakologian ja lääkeaineiden biologisen standardisoimisen apulaisprofessorin virkaan, nimitettiin Houstonin yliopistossa Texasissa pätevöitynyt dosentti Mauno Airaksinen (1968-1973). Hänen aikanaan perusopetuksen laajamittainen kehittäminen jatkui ja tutkimustyö käynnistyi.

Merkittävän sysäyksen asioiden etenemiselle antoi 1973 tapahtunut farmakologian ja lääkeaineiden biologisen standardisoinnin varsinaisen professorin viran perustaminen farmasian laitokseen. Täten farmakologia tuli neljänneksi pääainevaihtoehdoksi proviisorin tutkintoa varten. Virkaan nimitettiin mm. Cambridgesssä aivojen neurofarmakologian pioneereihin kuuluvan Marthe Vogtin ja Göteborgissa Arvid Carlssonin (Helsingin yliopiston kunniatohtori 1990, Nobelin palkinto 2000) johdolla pätevöitynyt dosentti Liisa Ahtee (1975-2002). Liisa Ahteen johdolla pitkäjänteinen tutkimustyö sekä jatkotutkintojen suorittaminen käynnistyivät toden teolla. Ahteen johtamasta neurokemian ja käyttäytymisfarmakologian piiriin kuuluvasta tutkimusryhmästä, joka selvittää aivojen monoaminergisiä, etenkin dopaminergisiä opioidi- ja nikotiiniaddiktiossa keskeisiä prosesseja, on valmistunut toistakymmentä työelämässä hyvin kysyttyä tohtoria. Hän on myös panostanut voimakkaasti perusopetukseen oivaltaen jo varhain farmakologian keskeisen merkityksen mm. nykyaikaisen apteekki-informaation antamisessa. Tavoitteena on koko ajan ollut antaa proviisoriopiskelijoille jo aineopintojen puitteissa sama tietomäärä, joka sisältyy lääketieteen lisensiaatin tutkintoon. Liisa Ahtee vihittiin 2003 Tarton yliopiston kunniatohtoriksi.

Mauno Airaksisen siirryttyä Kuopioon apulaisprofessorin virkaa hoiti 1975-1980 sittemmin biofarmasian professorin virkaan nimitetty FaT Martti Marvola. Hänen jälkeensä virkaan nimitettiin Nobelin palkinnon saaneen Ulf Svante von Eulerin johtamassa laitoksessa Karoliinisessa instituutissa pätevöitynyt erektion periferistä neurofysiologiaa ja -farmakologiaa tutkinut dosentti Erik Klinge (1980-1996). Liisa Ahtee ja Erik Klinge suorittivat pääosan elämäntyöstään Helsingin keskustassa Fabianinkadun varrella sijainneessa vanhassa farmasian laitoksessa rakennuksessa, jonka vanhin osa oli yliopiston ensimmäinen laboratoriorakennus valmistuttuaan 1847 lääkärikoulutusta varten. Vuonna 1995 tapahtunut siirtyminen Viikkiin varta vasten suunniteltuihin tiloihin muiden biotieteiden yhteyteen paransi monella tavalla mahdollisuuksia harjoittaa tuloksellista tutkimustyötä.

Erik Klingen jälkeen apulaisprofessori muutettiin farmakologian ja toksikologian professorin viraksi, johon nimitettiin Durhamissa North Carolinassa (NIEHS/NIH) pätevöitynyt, mm. nikotiinin molekyyelifarmakologiaa sekä solujen viestintään liittyviä toisiolähettejä, erityisesti proteiinikinaaseja tutkiva dosentti Raimo Tuominen (1999-). Liisa Ahteen jäätyä eläkkeelle hänen virkansa muutettiin farmakologian ja lääkekehityksen professorin viraksi. Siihen nimitettiin Kansas Cityssä professori Edward Walaszekin (SFY:n kunniajäsen 1988) johtamassa laitoksessa pätevöitynyt, Upsalan ja Kuopion yliopistojen farmakologian professorina toiminut, erityisesti neurofarmakologiassa ja -endokrinologiassa ansioitunut Pekka Männistö (2004-). Männistö on sen erittäin hedelmällisen idean isä, joka on tähtää COMT:n estoon perustuvien uusien lääkeainemolekyylien kehittämiseen. Tämän idean ansiosta Orion Pharmassa on kehitetty Parkinsonin taudin hoitoon tarkoitettut nykyään maailmanlaajuisessa myynnissä olevat entakaponia sisältävät lääkkeet.

Biokeskus Helsingin yliopiston Viikin kampusalueella.

Eläinlääketieteen piiriin kuuluva lääkehoito on kauan ollut viranomaisten ohjaama sikäli, että ensimmäinen "Veterinär farmakopé för Finland" ilmestyi jo 1866. Se käsitti 221 lääkeainetta tai valmistetta sekä 20 voimakkaasti vaikuttavan lääkkeen sisäisesti annosteltavat enimmäisannokset täysikasvuiselle hevoselle, naudalle, lampaalle, sialle, koiralle ja kissalle. Toinen ajanmukaistettu painos ilmestyi 1886. Suomen eläinlääkärit koulutettiin II maailmansotaan saakka Saksassa ja sen jälkeen Skandinavian maissa. Kotimainen koulutus käynnistyi asteittain kun maahamme 1945 perustettiin Eläinlääketieteellinen korkeakoulu (EKK), jonka rakennukset valmistuivat vankityövoimalla Sörnäisten vankilan ja suurten teuras-tamoiden naapuruuteen 1960-luvulla. Ensimmäiseksi perustettujen prekliinisten oppiaineiden professuurien joukossa oli 1947 perustettu farmakologian ja toksikologian oppituoli. Sen jälkeen kliiniset professuurit perustettiin hitaasti varojen salliessa. Ensimmäiset kokonaan Suomessa koulutetut eläinlääkärit valmistuivatkin vasta 1968.

Pätevien hakijoiden puuttuessa farmakologian ja toksikologian professorin virka täytettiin vasta 1954, jolloin siihen nimitettiin kunnaneläinlääkäriä toiminut mutta myös alan pohjoismaisiin yksiköihin vartavasten tutustunut Hakon Westermarck (1954-1976). Hän oli väitellyt 1952 lisäravinteiden vaikutuksesta hevosen toipumiseen keuhkotulehduksesta. Westermarckin tutkimustyö kohdistui myöhemminkin mm. hyötyeläinten ravintokysymyksiin sekä vitamiinien ja hivenainneiden merkitykseen. Hän kuului SFY:n perustajajäseniin ja jäi eläkkeelle EKK:n rehtorina (1973-1976). Westermarckin jälkeen virkaan nimitettiin, mm. eläinlääketieteen opetuksen käytännönläheisestä luonteesta johtuen, seleenin puutoksesta väitellyt sisätautiopin apulaisprofessori Markus Sandholm (1979-1999), joka voitti kahdeksan lääkäri- ja kolme eläinlääkärikoulutuksen saanutta kilpahakijaansa. Sandholmin intensiivinen tutkimustyö keskittyi, mm. tutkijanvirkojen niukkuuden johdosta, kliinisesti keskeisiin kysymyksiin kuten ähkyyn ja infektio-tauteihin, erityisesti lehmän utaretulehdukseen. Lemmikki- ja tarhauseläinten jatkuva lisääntyminen kasvatti myös entisestään eläinlajikohtaisen farmakodynamiikan ja -kinetiikan tuntemisen merkitystä. Sandholmin johdolla valmistuivat suomenkieliset oppikirjat utareen sairauksista, eläinten farmakokinetiikan perusteista ja eläinanestesiasta, viimeksi mainittu myös ruotsiksi. Sandholmin kuoltua virkaiässä vaikeaan sairauteen hänen seuraajakseen nimitettiin detomidiinista väitellyt, Kalifornian yliopistossa Los Angelesissa pätevöitynyt, mm. kivun tutkimisessa ja hoitamisessa ansioitunut Outi Vainio (2003-). Tätä kirjoitettaessa eläinlääketieteellinen tiedekunta on siirtymässä upouusiin tiloihin yliopiston Viikin kampukselle, minkä jälkeen kampuksella toimii neljä tiedekuntaa (maatalous-metsätieteellinen, eläinlääketieteellinen, farmasian ja bioteollinen tiedekunta) ynnä kaksi erillislaitosta (Biotekniikan instituutti ja Neurotieteiden tutkimuskeskus).

APURAHAT 2006

ORIONIN TUNNUSTUSAPURAHA DOS. EERO MERVAALALLE

Orionin tunnustusapurahaa vastaanottaa dos. Eero Mervaala (keskellä), vas. Orion-yhtymä Oyj Orion Pharman johtaja Pekka Kaivola ja oik. pääjohtaja Jukka Viinanen.

SFYN MATKA-APURAHAT

SFYN johtokunta myönsi kokouksessaan 25.3.2006 matka-apurahoja yhteensä 10000 euron arvosta seuraavasti:

Prov Kirsi Annola (Kuopion yliopisto) 800 €, Prov Kati Mönkkönen (Kuopion ja Sheffieldin yliopistot) 800 €, FM Ulla Jalonen (Tampereen yliopisto) 300 €, FM Mari Hämäläinen (Tampereen yliopisto) 800 €, Prov Tiina Salonen (Tampereen yliopisto) 800 €, FM Tuire Tirkkonen (Turun yliopisto) 500 €, FM Niina Puustinen (Turun yliopisto) 300 €, Terv. biotiet. yo Karoliina Vuoriluoto (VTT, Turku) 800 €, FaT Anni-Maija Linden (Helsingin yliopisto) 500 €, FM Erik Vahtola (Helsingin yliopisto) 500 €, Prov Mikko Airavaara (Helsingin yliopisto) 300 €, FM Anne Heikkinen (Helsingin yliopisto) 500 €, Prov Merja Kauppinen (Helsingin yliopisto) 800 €, ETM Taru Pilvi (Helsingin yliopisto) 800 €, FM Satu Arpiainen (Oulun yliopisto) 500 €, FM Jaana Rysä (Oulun yliopisto) 500 €, LL Anna-Liisa Enkovaara (Helsinki) 500 €. Onnea matka-apurahan saaneille!

KOKOUSKALENTERI

Transmitterissä julkaistavaksi
toivottuja kokousilmoituksia voi
lähettää SFYn tiedotussihteerille
(katriina.vuolteenaho@uta.fi).

Kotimaiset

- 8.-10.9.2006 The 5th Oulu Symposium
Advances in Molecular and Cellular Biology of Vasoactive
Factors and Heart Failure
Oulanka, Kuusamo, Finland
<http://www.biocenter.oulu.fi/5thOuluSymposium.htm>
- 6.10.2006 SFY:n syyskokous ja -symposium 2006
Teema: biokemiallinen neurofarmakologia
Kuopio
- 30.11.2006
klo 9-16 Kansallinen tutkimusetiikan seminaari
REHELLISYYS TUTKIMUSTYÖSSÄ
Kuopio
Aiheina mm. "Tosielämän kertomuksia" ja "Onko tutkimus rehellistä työtä".
Puheenjohtajina prof. emer. Esko Länsimies ja prof. Kirsi Vähäkangas
paikka ilmoitetaan myöhemmin; tiedustelut paivi.mensalo@uku.fi

Kansainväliset

2.-7.7.2006	The 15th World Congress of Pharmacology (IUPHAR-2006) Beijing, China www.iuphar2006.org
- 22.-28.7.2006 4th Summer school of neuroscience on
"Depressive Disorders: from Neurobiology to Pharmacological Treatment"
Catania, Italy
www.epharm.org www.medeacom.com
- 29.8.-1.9.2007 The 8th EACPT congress 2007 on Clinical Pharmacology
Organized by the Dutch Society of Clinical Pharmacology and Biopharmacy
Amsterdam, the Netherlands
www.eacpt2007.nl
- 16.-20.9.2006 4th European Summer School in Clinical Pharmacology and
Therapeutics
Vrsac, Serbia & Montenegro
- 26.-31.7. 2008 IXth World Conference of Clinical Pharmacology
and Therapeutics
Quebec, Canada
www.cpt2008.com
- 2008 EPHAR CONGRESS
Manchester, UK
(no website available)
- 17.-23.7. 2010 16th World Congress of Basic
and Clinical Pharmacology 2010
Copenhagen, Denmark
www.iuphar2010.dk

SFY:N

JOHTOKUNTA

Prof. Eeva Moilanen, puheenjohtaja
Tampereen yliopisto
Lääketieteen laitos
33014 Tampereen yliopisto
Puh. 03-3551 6741, fax 03-3551 8082
e-mail eeva.moilanen@uta.fi

FaT Ewen MacDonald
varapuheenjohtaja
Kuopion yliopisto
Farmakologian ja toksikologian laitos
PL 1627, 70211 Kuopio
Puh. 017-162 400, fax 017-162 424
e-mail ewen.macdonald@uku.fi

Prof. Pekka Männistö
Helsingin yliopisto
Farmasian tiedekunta
Farmakologian ja toksikologian osasto
PL 56, 00014 Helsingin yliopisto
Puh. 09-191 59472, fax 09-191 59471
e-mail pekka.mannisto@helsinki.fi

Prof. Ilari Paakkari
Helsingin yliopisto
Biolääketieteen laitos
Farmakologia
PL 63, 00014 Helsingin yliopisto
Puh. 09-191 25333, fax 09-191 25363
e-mail ilari.paakkari@helsinki.fi

Dos. Arja Rautio
Oulun yliopisto
Farmakologian ja toksikologian laitos
PL 5000, 90014 Oulun yliopisto
Puh. 08-537 5250, fax 08-537 5247
e-mail arja.rautio@oulu.fi

FaT Minna Ruotsalainen
Orion Pharma
PL 65, 02101 Espoo
Puh. 09-429 2803, fax 09-429 2453
e-mail minna.ruotsalainen
@orionpharma.com

Dos. Ullamari Pesonen
Turun yliopisto
Biolääketieteen laitos
Farmakologia ja kliininen farmakologia
Itäinen Pitkäkatu 4, 20520 Turku
Puh. 02-333 7258, fax 02-333 7216
e-mail ullamari.pesonen@utu.fi

Prof. Olavi Tokola
Lääkelaitos
Farmakologinen osasto
PL 55, 00301 Helsinki
Puh. 09-473 34227, fax 09-473 34260
e-mail olavi.tokola@nam.fi

Prof. Esa Korpi
Helsingin yliopisto
Biolääketieteen laitos
Farmakologia
PL 63, 00014 Helsingin yliopisto
Puh. 09-191 25330, fax 09-191 25364
e-mail esa.korpi@helsinki.fi

Dos. Hannu Kankaanranta, sihteeri
Tampereen yliopisto
Lääketieteen laitos
33014 Tampereen yliopisto
Puh. 03-3551 7318, fax 03-3551 8082
e-mail hannu.kankaanranta@uta.fi

KANNATUSJÄSENEMME:

